

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Meșină
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio,
 Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889
 ISSN-L 2734 -6889

(IV) MIHAI VITEAZUL – unește Moldova cu Transilvania și Țara Românească

*Gheorghe Constantin Nistoroiu
 Cavaler de Clio*

*„Dacă a fost vreodată un principe în lume
 demn de glorie pentru acțiuni eroice, acesta
 e signor Mihai, principele Valahiei.”
 (Eudoxiu Hurmuzaki)*

Mihai Viteazul – Domnul Valahiei s-a confruntat permanent cu agresiunea externă păgână, otomano - tătară, cu cea creștină a polonilor și habsburgilor, dar și a coreligionarilor săi interni, voievozii Moldovei și Transilvaniei. „Marele Ștefan, a cărui faimă fu recunoscută de toată lumea, și nu numai în perioada cât a domnit, ajunsese la concluzia că sunt mai periculoși creștinii din jur decât imperiul otoman, care măcar nu afișa solidaritatea creștină.” (Dan Lucinescu, *Voievodul*, Fides, Iași, 1998, p. 148)

În acel sfârșit de veac XVI, Polonia trăia aceleași tendințe expansioniste precum imperiul habsburgic, motivată de orgoliul excesiv de a se dori o mare putere, vanitate care a costat-o de trei ori desființarea ca stat. Mai mult de o jumătate de secol cât au durat domniile lui **Ștefan cel Mare** și ale fiului său **Petru Rareș** plutea asupra lor spectrul rușinii după catastrofa înfrângere de la **Codrul Cosminului** (1497), când leșii au fost înfrânți și înjugați să are terenul pentru plantarea puiștilor de stejar din care a odrăslit apoi celebrul Codru **Dumbrava Roșie** sau înfrângerea din 1530, când Voievodul Rareș a cucerit Pocuția.

Tendința de ocupare a tronului Moldovei de către Mihai Viteazul i-a speriat îngrozitor pe polonezi, fapt pentru care l-au declarat dușmanul lor de moarte, sărindu-i în ajutor lui Ieremia Movilă, uneltind permanent și acționând continuu împotriva Valahului care devenise o amenințare deopotrivă pentru păgâni și creștini.

Extinderea Porții Otomane spre centrul Europei după ce transformase în pašalâcuri câteva state creștine, a determinat disperarea habsburgilor să instituie degrabă Liga antiotomană, *Cruciada creștină* al cărei cap se voia împăratul Rudolf al II-lea.

Pe acel fundal geopolitic european a apărut Steaua-Cruce a lui Mihai Viteazul „ca un astru ceresc pe bolta unei mari culturi, amenințate cu dispariția, spre a fi adusă spre involuția de la începutul omenirii.” (Dan Lucinescu, *op. cit.*, p. 148)

Dacă, orgoliosul habsburg Rudolf al II-lea l-a acceptat și l-a suportat ca pe un rău necesar, Polonia văzându-se amenințată în interesele ei hegemonice, l-a jucat pe labilul Ieremia Movilă, sugerându-i că fratele lui ar putea ajunge pe tronul Valahiei, astfel că dinastia Movilă s-ar extinde asupra celor două principate române, făcându-l astfel, unealta lor cea mai agresivă împotriva lui Mihai Viteazul. Perfidul Ieremia Movilă s-a îndârjit atât de mult în lașitatea sa încât a pus la cale chiar un complot privind otrăvirea Valahului Voievod.

La rândul său Rudolf al II-lea, eclipsat de steaua Viteazului Domn, îl sfătuia continuu să amâne campania împotriva lui Ieremia, pentru a nu intra în conflict cu polonezii, mai ales că otomanii se aflau la porțile Oradiei și Timișoarei. Adăpostirea însă a lui Sigismund Bathory de către Ieremia Movilă a grăbit campania lui Mihai.

Oastea Valahului, redusă ca mercenari, s-a completat prin corpuri de strânsură. Înainte de a-i veni cu oaste în ajutor cancelarul polon i-a trimis lui Ieremia o epistolă strategică, îndemnându-l, „*Anume să nu dea luptă, ci să se întărească la Suceava cu arme și merinde îndestul și să întârzie acolo înaintarea dușmanului până va putea căpăta ajutor de la oastea mării sale regelui (Poloniei). Dacă la Suceava n-ar fi loc bun de apărare, să se întărească în munți sau în locuri cu ape și copaci. Dacă n-are încredere în moldoveni, să așeze numai poloni în cetatea Sucevei și el cu restul oștirii să stea în alt loc cu arme și provizii pentru apărare, așteptând sosirea oștilor regelui. Ieremia se închise în cetate cu restul oștenilor, cu fratele său, mitropolitul Gheorghe, cu Luca Stroici, Nistor Ureche și alți boieri. Sosit în fața bătrânei cetăți de la Nistru, Mihai Viteazul trimise o somație mitropolitului și boierilor închiși acolo, prin care îi sfătuiește să îndemne pe Ieremia... să predea cetatea, căci va putea să plece unde va voi.*” (P.P. Panaitescu, *Mihai Viteazul*, Ed. Corint, București - 2002, p. 63-64)

Moldova s-a întins peste veacuri prin faima marilor ei Voievozi eroi-martiri și ctitori, a culturii-religioase, a monahilor, a Vlădicilor deosebiți, a cărturarilor de seamă, dar și prin tradiția vitejească a unor mari cetăți de scaun precum **Neamț și Suceava**. „*Dintre toate cetățile evului mediu european, despre puține se poate spune că au fost invincibile precum cetatea de scaun a Sucevei sau nemuritoarea prin glorie cetate a Neamțului.*” (Dan Lucinescu, *op. cit.*, p. 149)

Cetatea Neamț l-a surprins și înfiorat pe regele polon Jan Sobieski (1674-1696) și oastea sa prin lupta, vitejia și eroismul mănunchiului de plăieși, care au apărat-o cu demnitate, stârnindu-i admirația, precum odinioară cei 300 de spartani neînfricați ai regelui Leonida în nemuritoarea bătălie de la Termopile din anul 480 î. d. Hr.

Cealaltă fortăreață, la fel de ilustră **Suceava**, ale cărei ziduri au sfărâmat ghiulelele lui Soliman Magnificul și pe cele ale polonezului Albert Jagellon, l-a fascinat poate mai presus de renumita Cetate Alba Iulia, ca o chemare profetică peste veac. Îi simte măreția legendară în care a rămas peste curgerea veacurilor statornicia credinței și a libertății. Simte grandoarea Moldovei. Poate că sângele martirului voievod, celălalt cu nume de viteaz Ioan Vodă este încă proaspăt la Roșcani.

Mihai Viteazul a venit la întâlnirea cu cel mai mare Domn al Moldovei. A îngenuncheat la Mănăstirea Putna, lângă efigia în piatră stând în fața gloriosului Ștefan și a timpului său. S-a rugat îndelung. A îmbrățișat lespedeza rece simțindu-se apoi, întrepătruns de focul făpturii spirituale a marelui ctitor de Neamț și Biserică.

Cele două cetăți inexpugnabile după porunca marelui Ștefan, nu puteau fi cucerite de către străini, decât prin luptă și nici prin luptă, după cum s-a dovedit de-a lungul veacurilor. Dar, când Voievodul român Mihai a venit să refacă Dacia Mare, după ocuparea Bacăului a trimis emisarii săi la pârcălabii Neamțului și Sucevei. Abia, atunci cele două fortărețe și-au deschis larg porțile să-l primească pe marele Domn.

În disperarea sa, Ieremia s-a agățat de o mojiție demnă de el, luând cu forța toți ierarhii săi care l-ar ține pe loc pe Mihai până la venirea leșilor. Lângă satul **Iagcea** în apropiere de Iași, Ieremia fiind înfrânt s-a retras spre cetatea Hotin, în timp ce Viteazul a intrat triumfător în capitala Moldovei. S-a convenit ca până la ungerea lui Marcu Cercel ca noul Vodă al Moldovei să se institue o locotenență domnească, compusă din: banul Udrea din Băleni, Andronic, Sava și Negrea, iar Radu Buzescu, pârcălab de Suceava. Stroe Buzescu îl suplinea pe marele Domn în Transilvania.

„Moldova.

A adus-o la Cetatea de piatră, Țara Soarelui cu hotarele ei străvechi, cu credința, demnitatea și istoria. Bat clopotele Iașilor. Îl slăvesc clopotele Moldovei. Vede din nou cerul lin și mângâios de un dulce și catifelat albastru alburui. Cer în care rotesc berzele și prin care trec dangătele de aramă, scriind în vreme vrerea lui: Io Mihai voievod, domn al Țării Românești, al Ardealului și Moldovei, marele căpitan al creștinătății și ctitor al Magnae Valachiae! (Radu Theodoru, *Vulturul*, vol. 3, Ed. Militară, București - 1982, p. 360)

Rapida campanie a Viteazului Domn în Țara lui Ștefan cel Mare și frățeasca adeziune a poporului moldav i-au înlesnit biruința, adăugându-i încă o cunună faimei sale care fascina deopotrivă, prieteni, aliați, dușmani; creștini și păgâni totodată.

„Când se vesti coprinderea Moldovei, toată lumea rămase uimită de mirare. **Acel căpitan** care umblă și izbește cu iuțea trăznetului, **acei minunați ostași** care suferă în tăcere marșurile cele mai repezi, osteneala și foamea cumplită, trăind numai de entuziasm și de glorie, bătându-și joc de puterile naturei, ca și de ale oamenilor, buna rânduială, disciplina și jertfirea ce ei păstrară în această campanie, strălucitele triumfuri care încununară strădaniile lor fură slăvite și trâmbițate în toate părțile. **Acel veac nu arătase încă în Europa o asemenea armie și un asemenea general.** În toate părțile se zicea că Mihai a coprins Ardealul în 11 zile și Moldova numai în 8.” (Cronica lui Fuchsie)

Mihai Viteazul a convocat sinodul de la Iași, înlocuind ierarhii pro Ieremia cu cei fideli lui, astfel Dionisie Rally a urcat în treapta de mitropolit, Atanasie episcop de Rădăuți și Filotei în scaunul de Roman. A întărit mănăstirile Agapia, Pângărați, Bistrița, Neamț, Sfântul Sava prin daniile domnești, neuitând nici de clasa țăranilor.

Cronicarul Miron Costin, reitiera momentul de glorie deplină al Marelui Mihai, consemnând că s-a făcut **Crai**, peste cele trei țări, adică rege. „În acest moment Mihai avea planuri și mai mari, el uneltea chiar cucerire Poloniei, o parte din nobilii din această țară și mai ales rutenii ortodocși îl chemau și se svonea că se înțelesese cu țarul Boris Godunov de la Moscova, ca să năvălească împreună în Polonia. Dar curând Mihai fu chemat în Ardeal, unde-l așteptau solii împăratului Rudolf II și se pregătea o răscoală.” (Petre P. Panaitescu, *Istoria Românilor*, Ed. Didactică și Pedagogică, București - 1990, p. 181)

În tabăra polonă peste hărmălaia de sulite, platoșe și coifuri unde deja se instalase teama și frica se vânturau zvonurile intenției învingătorului lui Ieremia Movilă.

„... Prizonierii din partea lui Mihai, cum ni se dă de știre, spun că Mihai va merge de îndată către ținuturile Coroanei...” (Radu Theodoru, *Vulturul*, vol. 3..., p. 315)

Leșii se aflau într-o cumpănă destul de grea din care nu voiau să iasă dezonorați. „Dușmanul poate să năvălească la noi în țară cum a făcut-o în Moldova. Are trei țări mari și bogate unite sub dânsul și le guvernează absolut. Oricât de mare ar fi Polonia, e în primejdie, căci a rămas fără apărare. Ne vine în minte să-i trimitem bani și obiecte scumpe din țări străine, ca să-l ținem pe loc...” (ibid., p. 338)

Polonia aceluia moment nu stătea de loc pe roze. Recza Pospolita era tulburată și sfâșiată de lupta dintre partide. Avea privirile ațintite către Mihai Viteazul, singurul care putea relua Cruciada împotriva otomanilor. Lupta de la Otani a întors țăranimea împotriva panilor. Rutenii îl admirau pe Valah și vroiau să intre sub ocrotirea lui. „În Polonia sunt unii care îl laudă în vorbă și scris pentru vitejia, dărnicia și omenia lui, socotindu-l prieten al regelui și al țării. Poporului de jos îi dă nădejde de viață liberă și fericită

prin nimicirea nobilimii... Mihai caută să se facă iubit de țărani și de oamenii de jos, cărora le-a dat voie în Ardeal să se elibereze. Ar fi o mare primejdie dacă ar încerca același lucru în Polonia

Prin aducerea Moldovei sub același sceptru dacic Unirea preconizată de Mihai Viteazul devenea viabilă, reală, sacră, completă, consolidând astfel și frontul românesc romano-german, care permitea apărarea Regatului Dacia în fața presiunilor externe și a planurilor de invadare și de ocupare ale acestora.

Imediat după alipirea Moldovei, *Craiul Mihai* i-a cerut împăratului Rudolf al II-lea să-i respecte dreptul asupra cetăților românești – comitatele apusene din „Partium”, pentru a institui o linie strategică și dinspre apus spre apărarea Țărilor sale valahe.

Faima Regatului marelui rege Decebal s-a împlinit și în visul, dar și în pofa marelui Valah, unind Țările române în aproape Vatra cea Mare a vechii Dacii. „*Mihai ajunsese acum – scria marele istoric erou și patriot Nicolae Bălcescu – în culmea slavei și a mărimii ce el voise. Cinci ani abia trecuseră de când el trăsesese sabia spre a apăra țara sa de tirania turcească și după o mulțime de triumfuri eroice, respinse potopul turcesc departe de dânsul și de Europa creștină. Nu numai atât. El voia a-și crea o patrie mare pe cât ține pământ românesc; și norocul ajutându-l, în câteva luni Ardealul, Moldova și o parte din Banat sânt unite cu Țara Românească. Rămăsese numai Timișoara cu ținutul ei ce se afla sub turci și Oradea Mare cu părțile orientale ale Ungariei pe care el le cerea de la împăratul cu dreptul că ele fac parte din Ardeal, precum ținuse și sub Sigismund Bathory. Aceste mici ținuturi dobândite, unitatea națională era completă. Independența absolută ar fi urmat fără îndoială. Mihai realizase acum visarea iubită a voievozilor cei mari ai românilor. Acum românul s-a înfrățit cu românul și cu toți au una și aceeași patrie, una și aceeași cârmuire națională, astfel precum au fost din vremile uitate ale vechimii.*” (Nicolae Bălcescu, *Românii sub Mihai-Voievod Viteazul*, Biblioteca pentru Toți-1985, Ed. Minerva, București, p. 340)

12 Februarie 2021

Valentin Tănase -intrarea triumfală în Alba Iulia